

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

תוכן עניינים

- א. שאם עשאו כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת ... לחייב על כל אשה ואשה
2.....
- ב. לחייבו על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו והיכי משכחת לה ברשיעא
4..... בר רשיעא
- ג. הבא על חמש נשים נדות בהעלם אחד שחייב על כל אחת ואחת
5.....
- ד. ההוא מיבעי ליה לחלק כרת למפטם ולסך
5.....
- ה. שאין האשה טמאה עד שיצא מדוה דרך ערותה
7.....
- ו. הבא למקדש טמא ... עונש דכתיב את משכן ה' טמא ונכרתה אזהרה ולא יטמאו
7..... את מחניהם
- ז. טמא שאכל את הקדש ... עונש כתיב והנפש אשר תאכל ... ונכרתה ... אזהרה ...
10..... בכל קדש לא תגע
- ח. מאיש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב אי זהו דבר שהוא שוה בזרעו של אהרן
11..... הוי אומר זו תרומה
- ט. טמא שנגע בקדש ... אינו לוקה
13.....
- י. טמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דמים ... אינו לוקה
14.....

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

דף יד.

א. שאם עשאן כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת ... לחייב על כל אשה ואשה

כבר התבאר במסכת יבמות דף לב: לג. שהעושה¹ עבירות הרבה בהעלם אחת חייב חטאת על כל אחת ואחת, וכן אם עשה מעשה אחד שהוא חייב עליו משום שמות הרבה חייב על כל שם ושם. אך כלל גדול² הוא בכל איסורים שבתורה שאין איסור חל על איסור אלא א"כ היו שני איסורין באין כאחת³, או שהיה האיסור האחד מוסיף דברים אחרים על אותו האיסור, או אם היה כולל דברים אחרים עם איסור זה.

לפיכך הבא על אשת אחיו הקיים כשהיא נדה, מביא שלש חטאות משום אשת איש ומשום אשת אח, והן שני איסורין הבאין כאחת בשעה שהתקדשה לאחיו לאשה, ומשום נדה שהוא איסור מוסיף, שמתוך שנתוסף בה איסור זה לבעלה, נוסף ליבמה וכן כיוצא בזה.

וכבר התבאר במסכת סנהדרין דף נד. שהבא על אביו חייב שתיים אחת משום (ויקרא יח פסוק ז) עֲרוֹת אָבִיךָ וגו' לא תגלה ומשום (שם פסוק כב) וְאֶת זָכָר לֹא תִשָּׁב, וכן הבא על אחי אביו חייב שתיים שנאמר (שם פסוק יד) עֲרוֹת אָחִי אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה.

¹ רמב"ם הלכות שגגות פרק ד הלכה א

² רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יז הלכה ח

³ ועיין פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן תפה ס"ק ב שכתב "ועיין יבמות לג: לקוברו בין רשעים גמורים, לחד תירוץ משמע אף על גב דאין איסור חל על איסור ללקות ב', הא תרין איסורים רביע עליה. וכ"כ עוד בפתיחה לבב"ח ד"ה עוד אדבר, וביו"ד כלל איסור חל על איסור ד"ה תשובה, ושושנת העמקים סוף כלל כב. ועיין ברוך טעם שער ג שער הכולל דין ב אם איסור חפצא חל על איסור גברא. וכ"כ באבני מילואים סימן יא ס"ק ב "דבכל העריות נהי דאין איסור חל על הבעל אפילו ע"י כולל דבעל ומשום דהוי קל על חמור ולא מהני בזה כולל אבל איסור מיהא רכוב דכל מקום דאין איסור חל על איסור אמנם איסור רכוב עלי' ולא הותר לו אלא שאין עונשין על השני כיון דאין אחע"א וכדאיתא ביבמות (דף ל"ב) נ"מ לקוברו בין רשעים גמורים".

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

י"א⁴ שאין הפרש בין שיהיה אחי אביו⁵ מן האב או מן האם. וי"א⁶ דאין לאו זה אלא רק באח מן האב.

ועוד התבאר ביבמות שם שהעושה⁷ מלאכה ביום הכפורים שחל להיות בשבת חייב שתי חטאות מפני ששני האיסורין באין כאחת, וכן האוכל גיד הנשה⁸ של נבילה או של טרפה או של עולה חייב שתים, מתוך שנכלל באיסורים אלו שאר גופה שהיה מותר, נכלל גם הגיד⁹ ונוסף עליו איסור אחר.

והיוצא מדין¹⁰ זה הוא מקום קבורתו של אדם זה, שאם עבר מספר איסורים שחלו זה על זה מחמת שהוא איסור מוסף או כולל או בבת אחת, הרי צריך לקוברו בין רשעים

⁴ חינוך קצט

⁵ ועיין במהרי"ט אלגאזי לבכורות פ"ו (אות נ"ח ד"ה וראיתי להרא"ש) מביא שם דאנדרונינוס מוליד מאשה וגם יכול לילד מזכר, עי"ש. ואני מסופק אם אנדרונינוס הוליד בן מאשה, ואותו בן בא על אביו האנדרונינוס דרך זכרותו אי חייב משום הלאו הזה דשוכב עם אביו, דבכל מקום הוא ספק ורק לענין משכב זכר התורה ריבתה אותו (כנ"ל) אבל לא לענין לאו זה. וכן אם שוכב עם אחי אביו חייב ג"כ משום אחי אביו חוץ מלאו זה דזכר, אם היה אחי אביו אנדרונינוס אי חייב משום לאו זה. ולכאורה כיון דאנדרונינוס ספק הוא, א"כ אם בנו בא עליו דרך זכרותו חוץ מהלאו דמשכב זכר דהתורה רבייה, מ"מ חייב עוד ממה נפשך, דאם זכר הוא חייב משום אביו ואם נקבה היא חייב השוכב משום בא על אמו, וכן אם בא על אביו בדרך נקבות אפשר יהיה חייב משום בא על אמו, ואם הוא ספק יתחייב אשם תלוי. אך צ"ע, דאפשר דהתורה לא חייבה בבא על האם רק כשנולד ממנה, אבל כאן כשנולד ממנו בדרך אב ויש לו אם, צ"ע אם יתחייב כלל משום אם כיון דיש לו אם גמורה. וכן אם אנדרונינוס הולידה בן מזכר, ואחר זה בא הבן עליה דרך זכרותו דמשום זכר ודאי חייב, ייתחייב עוד ממה נפשך, דאם האנדרונינוס נקבה יתחייב ג"כ משום בא על אמו ואם הוא זכר הרי הוא אביו. וצ"ע בזה דכיון דיש לו אב גמור אפשר דזה לא נקרא אב כלל, וגם אפילו אם היא נקבה ובא עליה דרך זכרותו פטור משום אם, דאי אם היא לא חייב בדרך זכרות. וכן לעיל אם אנדרונינוס הוא אב ובא עליו דרך נקבות, ג"כ אינו מחייב משום בא על האב, כיון דלא בא עליו דרך זכרות, וצ"ע בדינים אלו: מנ"ח קפט ג

⁶ עיין בהגהת המשנה למלך כל החינוך שכתב דלא מצא דין זה שכתב החינוך מבואר, אלא דנראה מדסיים הכתוב אל אשתו לא תקרב, והוא דוקא באשת אחי אב מן האב (כמבואר ביבמות נ"ד ע"ב), א"כ גם התחלת הכתוב דוקא אחי אביו מן האב, וצ"ע. גם לענין איזה (אח) נקרא אחי אביו מן האב, עיין לעיל (מצוה קפ"ט אות ג' וה') כמה דינים בזה מנ"ח שם א

⁷ רמב"ם הלכות שגגות שם

⁸ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ח הלכה ו

⁹ ואע"ג שאין בגידין בנותן טעם עיין פלתי סימן ס"ב ועיין אור שמח שם תי' הא דמחייב גם על איסור נבלה, נראה לדעתי משום דכיון דרחמנא חייביה על אכילתו משום אכילת גיד הנשה, איסורו חושבו לאכילה, ולכן חייב גם על איסור נבלה, משום דכיון דחשוב אכילה לזה חשיב אכילה לאיסור אחריו, וכיו"ב אמרו בבכורות (דף י"ד ע"א) דפטור חמור מטמא מומא אוכלין אף על גב דלא חשב עליה, דאיסורו חושבו, לכן גם הכא איסור דרחמנא רמא עליה משום אוכל גיד, וחשביה לאכילה, מיחשב אכילה גם לאיסור נבילה וכו'.
¹⁰ ועיין פרי מגדים יורה דעה משבצות זהב סימן קב ס"ק ז הביא עוד נפק"מ "נסתפקתי מי שנדר שלא לאכול בשר זה והוא מנבילה וטריפה וכדומה משאר איסורים, שנוסף עליהם איסור שיש לו מתירין ונתערב מהו. מי אמרינן דלא בטיל וירויח האיסור הב' או דילמא דלא חל כלל איסור הב' דאין איסור חל על איסור. שהרי הר"ב אומר כן בצ"צ דטריפה שנולדה בי"ט לא בטיל דמרויח נולד לאחר זמן דאיסור חל על איסור בכולל עכ"ל. והיינו דמסתמא יש כולל, שהרבה ביצים שנולדו מכשירות היום. עיין יבמות ל"ג ובס' פורת יוסף מ"ש שם, משא"כ נשבע על טריפה לחוד דלית כולל. שוב ראיתי דיש ב' תירוצים ביבמות [ל"ב ב] לקוברו בין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

גמורים, כלומר לקוברו אצל רשע כמותו, שהוא בעל עבירה הרבה, לפי שאין קוברים רשע אצל צדיק¹¹.

ומה שנוהגין העשירים לקנות מקום חשוב לקברו, כדי להיות שוכבים אצל צדיק, לפי הסברא יוצא שכרם בהפסדם, כי אולי אינם ראויים לכך, ויענשו, כי צר ורע לצדיק שישכוב רשע או שאין הגון אצלו, על כן צריך לראות היטיב, אם לא שידי בעלי כיסים תקפה עלינו¹². ובספר חסידים מסופר (רכג) "רשע אחד היה קבור בין ההרוגים בא בחלום לאדם חשוב חי שיוציאוהו מביניהם שקשה להם ביותר".

ב. לחייבו על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו והיכי משכחת לה ברשיעא בר רשיעא

הבא על אחותו¹³ שהיא אחות אביו והיא אחות אמו חייב שלש חטאות שנאמר¹⁴ (ויקרא כ פסוק יז) עֲרוֹת אֶחָתוֹ נָלָה, חייב על אחותו בפני עצמה ואף על פי שהיא אחות אמו ואחות אביו.

והיאך תהיה זאת כגון שבא על אמו והוליד ממנה שתי בנות, ובעל אחת מבנותיו והוליד ממנה בן, כשיבא הממזר הזה על הבת השנית, שהיא אחות אמו הממזרת, שהיא אחותו מאביו, שהיא אחות אביו מאמו, חייב שלש חטאות, וכן כל כיוצא בזה.

רשעים. ולחד פירוש אף דאין איסור חל על איסור היינו ללקות שתיים או ב' חטאות, אבל מ"מ ב' איסורים עבד. ועיין במגיד משנה (ומשנה למלך) [ומגדל עוז] בהל' איסורי ביאה (פ"א) [פ"ב ה"ו]. א"כ מיקרי דשיל"מ. ועוד דכולל קל על חמור לא חייל לחד דעה, עיין יבמות [ל"ג ד"ה אמר ר"י] ויום טוב על טריפה קיל דיש היתר. אלא כדאמרין.

¹¹ ים של שלמה מסכת יבמות פרק ג סימן מז ופי' התו' כאן ד"ה בין, והוא עיקר. ועיין לחם משנה הלכות איסורי ביאה פרק ב הלכה ו שכתב על דברי הראב"ד שם "יש לומר דהוא מפרש כפירוש התוספות [דבין] הרשעים גמורים ר"ל אצל רשעים כמותו וא"כ אפשר לומר בדוחק דמי שהיה חייב שתיים היה נקבר בקבר אחר לא בקבר הנשרפין והנסקלין מפני שהיה רשע חמור מהם".

¹² יש"ש שם

¹³ רמב"ם הלכות שגגות פרק ד הלכה ה

¹⁴ אע"ג דבפ"ק דכריתות לא אמר פסוק זה אלא לר' יצחק דאמר דחייבי כריתות בכלל וכו' ואית ליה דחייבי כריתות בכרת ולא במלקות ולית הלכתא כוותיה וכדפסק רבינו ז"ל בפ"ח מהל' סנהדרין ולדידהו מפיק להו הק' דרשא מדכתיב כרת גבי אחותו מ"מ נקט רבינו ז"ל פסוק זה משום דבסוגיא דפ' אמרו לו הביאוהו והתוס' הקשו שם דאמאי לא הביא דרשה דרבנן ותירצו דזה פשוט יותר וכן עשה רבינו ז"ל ונמשך אחר לשון הגמ'. לח"מ והכא בסוגיין משמע דאף רבנן ילפי מינה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

ג. הבא על חמש נשים נדות בהעלם אחד שחייב על כל אחת ואחת

הבא על עריות¹⁵ הרבה בהעלם אחת, אף על פי שכולן משם אחד הואיל והן גופים מוחלקים חייב על כל אחת ואחת.

כיצד הרי שבעל חמש נשיו נדות, או שבא על חמש אחיותיו או על חמש בנותיו בהעלם אחת, חייב על כל גוף וגוף, מכאן אתה למד שזה שאמרו חכמים (סנהדרין נד:) הבא על הזכור והביא זכור עליו בהעלם אחת חייב חטאת אחת, במה דברים אמורים כשהיה אותו הזכור עצמו, אבל אם היה זכור אחר, בין שבא על שנים בין שבא על זה והביא זה עליו חייב על כל גוף וגוף, והוא הדין בבא על הבהמה והביא בהמה עליו.

ובסנהדרין דף נד. התבאר שהבא על הזכור והביא זכור עליו בהעלם אחת¹⁶, אף על פי שהן שני גופין אינו חייב אלא חטאת אחת שנאמר וְאֶת זָכָר לֹא תִשָּׁב השוכב והנשכב שם אחד הוא.

דף יד:

ד. ההוא מיבעי ליה לחלק כרת למפטם ולסד

העושה שמן¹⁷ המשחה כמעשה וכמשקל שעשה משה רבינו במדבר, ולא הוסיף במשקל כל השמן או באחד מהסממנים, ולא גרע¹⁸, במזיד חייב

¹⁵ שם פרק ה הלכה ג

¹⁶ בס' לחם יהודה ז"ל נסתפק בהביא שני זכרים עליו אם חייב שתים דומיא דמ"ש רבינו פ"ה הל' ג' דמחוייב משום גופין מחולקין אך מהסוגיא דסנהדרין דף נ"ד גבי נרבע לזכר ונרבע לבהמה (דלכ"ע) [דלר' עקיבא] חייב שתים ולר' ישמעאל אינו חייב אלא אחת ואפי' לר' עקיבא אינו אלא מטעם תרי קראי כדאיתא התם עיין שם ואני אומר דלמסקנא דאביי התם אפקיה רחמנא לנשכב בלשון שוכב מה שוכב ענש והזהיר אף נשכב ענש והזהיר ע"כ וכיון דאתקוש להדדי והכי קי"ל לפי האמת כי היכי דבשוכב חייב שתים כמ"ש רבינו לקמן ה"נ נשכב וכן נראה מדברי רבינו פ"ה הל' ב'. מעשה רקח.

¹⁷ רמב"ם פ"א כלי המקדש ה"ד

¹⁸ ולבאורה צ"ע, אי נימא דאף בידי אדם אי אפשר לצמצם, א"כ כאן היכי משכחת לה חיוב בעושה שמן המשחה, כיון דצריכים להיות העיקרין במשקל הזה בלא תוספת ובלא גרעון ... אך באמת לא קשה, דהא גם על העושה קשה, דלמא הוסיף או גרע, אף דאפשר לומר דהיה על ידי נס, דכמה נסים היו בשמן המשחה, מ"מ התורה לא תסמוך במצוות על נסים, רק נס זה מרומז בתורה דכולו קיים לעתיד לבא, אך באמת כיון דלא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

מלקות¹⁹ וברת, ובשונג מביא חטאת קבועה²⁰, שנאמר (שמות ל פסוק לג) איש אשר ירקח פמהו וגו' ונקרת מעמיו.

והוא שיעשה אותו למשחה בו ואפילו לא אמר כן בפה אלא הישב כך בלב²¹ אבל אם עשהו להתלמד או ליתנו לאחרים²² או לכל כונה אחרת חוץ מלמשוח בו²³ פטור ומותר²⁴.

הסך²⁵ או נתן²⁶ משמן המשחה כזית במזיד חייב כרת ולוקה עליו²⁷ ובשונג מביא חטאת קבועה²⁸ שנאמר (שם) ואשר יתן ממןו על זר ונקרת מעמיו.

ואין חייבין²⁹ אלא על סיכת שמן המשחה שעשה משה ולא על אחר שיעשה שום אדם, וקבלה בידינו שנס נעשה בו שיספיק לעולם שנאמר ממןו וכן מזה שנאמר בו

ניתנה תורה למלאכי השרת, א"כ כל מקום שצויה התורה לעשות במדה ובמשקל הכל לפי דעת בן אדם לפי שכלו אם מצמצם כשר, הן לענין מצוה והן לענין חיוב ... במקום דהמצוה כך היא לא שייך לומר אי אפשר לצמצם, דהתורה ניתנה לבני אדם על הארץ, וכפי כוונתו כן המצוה והאזהרה (מנחת חינוך מצוה קט אות ג) (ועיין משנה ברורה סי' תרמח ס"ק מד שיש לדינא להחמיר שאף בידי אדם אי אפשר לצמצם)

¹⁹ רמב"ם סנהדרין פ"ט ה"א אות יט

²⁰ פירוש קבועה, כלומר שאין חילוק בו בין הדל והעשיר אלא דבר קבוע הוא לכל (רמב"ם שגגות פ"א חינוך מצוה קח). "כל חטא שחייבין על שגגתו חטאת קבועה חייבין על לא הודע שלו אשם תלוי ומהו לא נודע אם נסתפק לו אם שגג בדבר זה או לא שגג הרי זה מצווה להקריב אשם שנאמר ולא ידע ואשם ונשא עונו והביא איל תמים מן הצאן בערך לאשם וזהו הנקרא אשם תלוי מפני שהוא מכפר על הספק ותולה לו עד שיודע לו בודאי שחטא בשגגה ויקריב חטאתו" (רמב"ם שם פ"ח ה"א)

²¹ תפארת ישראל כריתות פ"א בועז אות ב ונ"מ לקרבן ולכרת שהרי למלקות אם לא אמר א"כ האיך יחייבוהו הרי יכול למעון שלא עשה לכוונת משיחה

²² בגמ' כריתות ה' ע"א איתא למוסרו לציבר ועיין תוס' נזיר דף מז שהקשו שהרי לא נעשה עוד שמן המשחה חוץ ממב שעשה משה רבינו ותרצו שמירי בימי משה או שהכונה שמסרו לציבור להתלמד בו ולא למשחה ממנו

²³ מנחת חינוך שם אות ב ומשמע שאם עשאו סתם אינו חייב מדבעינן מחשבה למשוח וכן משמע בפ"י המשניות פ"א מ"א דכריתות "אינו חייב כרת עד שתהא כוונתו במעשהו למשחו בו"

²⁴ כ"כ בבאר שבע כריתות ה' ע"א ד"ה או למוסרו לציבור ועיין קהלות יעקב מענה לשון ח"ב סי' תלג

²⁵ רמב"ם כלי המקדש פ"א ה"ה

²⁶ "איני מבין, כיון דבאזהרה אין כתיב אלא סיכה, על בשר אדם לא ייסך, ואינו מבואר כרת, ובנתינה כתיב כרת, ואשר יתן וגו', א"כ (מנא לן) דבסיכה חייב כרת, וגם גבי נתינה מבואר העונש, וקיימא לן דאין עונשין אלא אם כן מזהירין. ואפשר דנלמד האזהרה מסיכה, אך לא פירשו לנו, וגם גבי סיכה לא פירשו לנו מאיזה מקום נלמד כרת, וצריך עיון. אך הסכמת הרמב"ם וכל הראשונים על פי הש"ס דסיכה ונתינה הם אחד הן לענין האזהרה והן לענין העונש, ומ"מ חלוקים הם בדינם" (מנחת חינוך מצוה קח אות א) ועיין ערוך לנר כריתות

ו ע"ב ד"ה מה סיכה מה שפלפל בזה

²⁷ רמב"ם סנהדרין פ"ט ה"א אות ב

²⁸ ועל לא הודע חייב אשם תלוי

²⁹ שם חינוך מצוה קח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

(שם פסוק לא) שָׁמֵן מִשְׁחָת קֶדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִּי וּמַעֲוֹלָם לֹא נַעֲשֶׂה שֶׁמֶן אַחֵר חוּץ מִמֶּה שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה:

י"א³⁰ שאין חייבים אלא אם סך או נתן ממנו בכזית³¹. וי"א³² שרק בנתינה צריך כזית להתחייב, אבל סיכה היא בכל שהוא.

ה. שאין האשה טמאה עד שיצא מדוה דרך ערותה

ולד היוצא³³ דרך דופן כלומר שיוצא דרך דופן הבטן בניתוח, אם לא יצא דם אלא דרך דופן, אמו טהורה מכולם מלידה ומנדה ומזיבה. טהורה מלידה דכתיב (ויקרא יב פסוק ב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה וְגו', הרי לא טמאה התורה אלא עד שתלד ממקום שמזרעת. ומנדה ומזיבה דכתיב (שם כ פסוק יח) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשָּׁכַב אֶת אִשָּׁה דְּוָה וְגָלָה אֶת עֲרוֹתָהּ אֶת מְקַרְהָ הָעֶרְהָ וְגו', מלמד שאין אשה טמאה משום דוה עד שיצא מדוה דרך ערותה, ומלת דוה כולל נדה וזבה שאין פירושו אלא לשון דבר הוזב מגופה.

ובימינו אין מציאות כזאת שאשה תעבור ניתוח קיסרי ולא תראה אפילו טיפת דם בחרדל דרך הנרתיק (ואפילו אם לפעמים, הדימום רק מתחיל כמה שעות אחרי כן) כשמקור הדם מהרחם במקום השליא ולא רק עקב הניתוח³⁴.

ו. הבא למקדש טמא ... עונש דכתיב את משכן ה' טמא ונכרתה אזהרה ולא יטמאו את מחניהם

³⁰ רמב"ם שם ה"י

³¹ "ולענין עד מתי מצטרף הכזית, דכדי אכילת פרס לא שייך בדבר שאינו אכילה, אי צריך דוקא בבת אחת, או אפשר מצטרף אפילו לזמן מרובה כמו מעילה, עיין רמב"ם פ"ה ממעילה ה"ד, ולא מצאתי גילוי לדין זה". (מנחת חינוך שם אות ב) ועיין לקמן גבי חצי שיעור אם אסור ובשאלת אריה סי' פא משמע דבעינן בבת אחת ועיין בשפת אמת כריתות ו' ע"ב ד"ה וכמה שרצה לחלק דלכרת בעינן שיעור ולמלקות חייב בכל שהוא אבל כתב ומה אעשה שלשון הרמב"ם משמע שאין חילוק

³² השנת הראב"ד שם

³³ שו"ע ונו"כ יו"ד קצד יד

³⁴ נשמת אברהם שם יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

כל אדם הנוגע בטומאה³⁵ שטמאה מן התורה, כגון באב הטומאה³⁶ או שנטמא במשא באותם אבות הטומאה המטמאין במשא, ומכל שכן כשהוא אב הטומאה כגון שנגע במת או שטמא בטומאות היוצאים מגופו, הן שהוא אב הטומאה כגון מצורע וזב וזבה נדות ויולדות, והן ראשון כגון בעל קרי, באיזה ענין שהוא טמא מן התורה, אם נכנס למחנה שכינה דהיינו למקדש בין זכר בין נקבה עובר בעשה, ובלא תעשה שנאמר ולא יטמאו את מחניהם זה מחנה שכינה³⁷ ואם היה מזיד לוקה. וענוש כרת שנאמר (במדבר ה פסוק ג) מִזְכֹּר עַד נִקְבָּה תִשְׁלַחְוּ אֶל מַחֲוֵיךָ לַמַּחֲנֶה תִשְׁלַחְוּם וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם וְנֹאמַר (ויקרא יז פסוק טז) וְאִם לֹא יִכָּבֶם וּבָשְׂרוּ לֹא יִרְחֹץ וְנִשְׂא עֹנוֹ וְאִם לֹא יִכָּבֶם וּבָשְׂרוּ לֹא יִרְחֹץ וְנִשְׂא עֹנוֹ³⁸.

ואם היה שוגג מביא קרבן עולה ויורד שנאמר (שם ה פסוק ב) או נֶפֶשׁ אִשֶּׁר תִּגַּע בְּכָל דְּבַר טָמֵא, ואין חייבין כרת או קרבן אלא מעזרת ישראל ולפנים³⁹ או על תוספת העזרה שנתקדשה קדושה גמורה⁴⁰.

³⁵ רמב"ם ביאת המקדש פ"ג ה"י וי"א סנהדרין פ"ט ה"א אות טז

³⁶ ועי' נעשה ראשון לטומאה, שאין אדם נעשה שני לטומאה מן התורה בשום אופן, רק ראשון, ואיזה טומאות מטמאים אדם מן התורה עיין ר"מ הלכות אבות הטומאות, (מנ"ח שסג אות א ערוה"ש העתיד שם סי' לו סעי' ח)

³⁷ מ"ש זה מחנה שכינה דמשמע לכאורה דאתא למעוטי שאר מחנות שאינו לוקה עליהם קשה דמהי תיתי לן דקרא סתם איירי משמע דאכולהו מחנות קאי ואין לומר דמדכתיב ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם משמע דמחנה שכינה דוקא קאמר דעבר עליו בלא תעשה ולא על שאר מחנות שיקשה לזה ממה שכתב רבינו לעיל בפרק זה והוא שגוי בתוספתא נכנס המצורע להר הבית לוקה שמונים ואפשר לומר דמן המקדש דנקט רבינו מקום המקדש קאמר וכל המחנות בכלל:

³⁸ אע"ג דהך קרא הוא באחרי מות באוכל נבילה וטריפה בתו"כ דרשוהו לביאת המקדש ועיין ערוך לנר כריתות דף ב ע"א שכתב נעלמה ממני כוונת הרמב"ם דכתב בהל' ביאת מקדש (פ"ג ה"ט) טמא שנכנס למקדש במזיד ענוש כרת דכתיב ואם לא יטהר וגו' למה לא הביא קרא דאת משכן ד' טמא דכתיב כרת בפ' וכדרכו בכל מקום ובפרט דפסוק זה הובא בגמרא דמכות הנ"ל והכס"מ כתב עליו ופשוט הוא ותמהני שלא העיר בזה ועוד ק"ל דבשבעות (טז ב) אמרינן דתרי קראי כתיבי כי את מקדש ד' טמא וכי את משכן ד' טמא ומצרכינן התם ע"ש ואם יש לילף כרת ג"כ מואם לא יטהר ונשא עונו הרי אכתי חד קרא מיותר הוא וצ"ע:

³⁹ עיין פנ"י שבעות יד ע"א ד"ה אמר שביאר מנא לן שרק מעזרת ישראל חייב כרת ולא עזרת נשים
⁴⁰ עיין הלכות בית הבחירה פ"ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

וטמא מת⁴¹ שחייב כרת על המקדש הוא רק אם נטמא בטומאה מן המת שהנזיר מגלח⁴² עליה⁴³ או שיגע באדם או בכלים שנטמאו באותן הטומאות שהנזיר מגלח עליהם שהרי הוא שני לראשון שנגע במת⁴⁴, או שנטמא בשאר אבות הטומאות של תורה שיתפרשו במקומן אבל אם נטמא בטומאות שאין הנזיר מגלח עליהם אינו אסור מן התורה⁴⁵ ומ"מ מדרבנן אסור. וי"א⁴⁶ שאין הנזיר מגלח על מגע אדם שנגע במת ועל מגע כלים שנגעו במת ואפילו של חרב⁴⁷ וכן אינו חייב על מגען על ביאת מקדש.

⁴¹ שם ה"ג וזה פשוט, כמו דאדם אינו חייב על ביאת מקדש בנגע בטומאת מת שאין הנזיר מגלח עליה, מכל שכן כלים דקילי שאין חייבים עליהם אלא מלקות, בודאי אם נגעו בטומאה שאין הנזיר מגלח עליה פטור עליהם (מנחת חינוך שם אות ט)

⁴² עיין רמב"ם פ"ז מניירות ה"ז וה"ז ובכס"מ שם "נטמא באחת משנים עשר דברים הללו: בגוש ארץ העכו"ם או בשדה שנחרש קבר בתוכה שהן מטמאין במגע ובמשא, או שהאחיל עליו ועל השריגים היוצאים מן האילנות או הפרעות היוצאות מן הגדר או מטה או גמל וכיוצא בו, או כלים שנגעו במת, או שנטמא באהל, או האחיל על רובע עצמות שאין בהן לא רוב בנין ולא רוב מנין, או שנטמא ברביעית דם מן המת שהיא מטמא במגע ובמשא ובאהל, או שנטמא בגולל או בדופק שהן מטמאין במגע ובאהל, או שנטמא באבר מן החי או באבר מן המת שאין עליהן בשר כראוי אע"פ שבכל אלו הוא טמא טומאת שבעה וזוהו בשלישי ובשביעי, אינו מגלח תגלחת טומאה ולא מביא קרבנות ולא סותר את הקודמין,

⁴³ ואע"פ שהוא אב הטומאה מן התורה ונזיר המטמא לאותם טומאות חייב מלקות, ולענין טומאה וקדשים הוא אב הטומאה מן התורה. ונזיר שנטמא לאלו הטומאות לוקה, רק דהוא גזירת הכתוב דאינו מגלח לענין טומאה אינו לוקה (מנ"ח שם אות ז)

⁴⁴ וז"ל הרמב"ם טומאת מת פ"ה ה"ה "לחייב כרת על ביאת מקדש או על אכילת קדשים אינו חייב אלא השנים בלבד הראשון שנגע במת והשני שנגע בו כדין תורה שנאמר וכל אשר יגע בו הטמא יטמא, אבל הנוגע בכלים שנגעו באדם או הנוגע באדם שנגע בכלים שנגעו במת פטור כמו שביארנו בהלכות ביאת מקדש שהדברים האלו אע"פ שהן דברי קבלה אינן דין תורה, שהרי לא נתפרשו בתורה אלא זה שנטמא במת שהוא אב והשני הנוגע בו שהוא ראשון בין אדם בין כלים. ובראב"ד השיג עליו שם "ראיתי זה האיש כל מה שיקשה עליו בדברי רבותינו יאמר מדבריהם הוא זה ואינו דין תורה והם אמרו ואינו כן שהרי כל הד' שטמאים במת כולן מן המקראות בספרי אלא שזו הלכה תקועה בידם ומקובלת בפיהם שאין חייבין על ביאת מקדש בטומאת מת אלא בטומאה שהנזיר מגלח עליהם ובנזיר לא מצאנו שמגלח על מגע טומאת מת ואפי' על חרב הילכך אפילו אדם באדם שהוא מפורש בתורה אינו חייב קרבן על ביאת מקדש וזהו העיקר.

⁴⁵ ועיין משנה למלך שם הקשה על הר"מ ממה שכתב פ"ג מטומאת מת ה"ג שטומאה שאין הנזיר מגלח אינו דין תורה שהרי אינו חייב על ביאת מקדש, עי"ש ובנזיר פ"ז ה"ז כתב שטמא דבר תורה. דכוונת הר"מ כמו שכתב פ"ה שם הל' ה' ג"כ בזו הלשון, "שהדברים האלו אע"פ שהן דברי קבלה אינן דין תורה, שהרי לא נתפרשו בתורה אלא זה שנטמא במת שהוא אב והשני הנוגע בו שהוא ראשון בין אדם בין כלים" והראב"ד השיג עליו דכל זה דין תורה דנדרש מהמקראות, והכסף משנה כתב דכוונת הר"מ כפי שיטתו בכל מקום דאע"פ שהוא מן התורה, דבר שאינו מפורש קורא דברי סופרים (מנחת חינוך שם אות ז וצ"ע קצת מהס"מ ביאת מקדש פ"ג הט"ו אמנם עיין בערוה"ש העתיד שם סעי' י דכתב שהרמב"ם חזר בו ממש"כ בהל' נזירות וס"ל שאינם דבר תורה אלא קרא אסמכתא בעלמא אמנם כל הראשונים הולקים עליו ואע"פ אינו חייב על טומאה שאין הנזיר מגלח עליה והוא הלל"מ)

⁴⁶ ראב"ד שם ובהל' טומאת המת פ"ה ה"ה

⁴⁷ ועיין בתוס' נזיר נד ע"ב ד"ה ת"ש דכתבו בשם ר"ת דנוגע בכלי מתכות שנגעו במת נזיר מגלח עליהם שחרב הרי היא כחלל וכדעת הרמב"ם כאן והסוגיא התם דנזיר אינו מגלח על כלים שנגעו במת איירי בשאר כלים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

ואינו עובר⁴⁸ אלא אם כן נכנס אבל אם נגע בעזרה מאחוריה פטור⁴⁹ אבל אסור שנאמר ביולדת (שם יב פסוק ד) וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא.

כלל⁵⁰ של דבר כל הטעון ביאת מים⁵¹ מן התורה חייב כרת על ביאת המקדש ואפילו אחר שטבל עד שיעריב שמשו, אבל המתטמא בטומאות מן המת שאין הנזיר מגלח עליהן אע"פ שהוא טמא טומאת שבעה הרי זה פטור על ביאת המקדש.

ז. טמא שאכל את הקדש ... עונש כתיב והנפש אשר תאכל ... ונכרתה ... אזהרה ... בכל קדש לא תגע

כל אדם שנטמא⁵² טומאה שחייבין עליה כרת על ביאת המקדש⁵³, ואכל כזית מן הקדשים בין בקדש טהור בין בקדש טמא, במזיד הרי זה נתחייב כרת שנאמר (ויקרא ז פסוק כ) וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹאכַל בְּשֶׁר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַה' וְטִמְאַתּוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ, ואם התרו בו למלקות חייב מלקות⁵⁴ ואם אכל בשגגה מביא קרבן עולה ויורד⁵⁵, ומניין שאינו מדבר אלא בטומאת הגוף שנאמר (פסוק כא) וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַע בְּכָל טָמֵא בְטִמְאַת אָדָם אוּ בְבִהֵמָה טָמְאָה אוּ בְכָל שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל מִבְּשֶׁר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר

שאינם כלי מתכות ועיי"ש דעת רבינו חיים כהן כדעת הראב"ד אמנם בכס"מ שם ובפ"ה ה"ה מטומאת המת כתב "רבינו מפרש דהא דתנן כל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה אין חייבין עליה על ביאת המקדש לא לענין כלים הנוגעים במת איתניא אלא לענין טומאות הפורשות מן המת כגון רביעית דם ורובע עצמות אבל כלים הנוגעים במת אע"פ שאין הנזיר מגלח עליהם חייבין עליהם על ביאת המקדש" והביא ראיות שם לדבריו ועיי"ן בערוה"ש העתיד שם סעי' יג שכתב שלא רצה הכס"מ לפרש בדברי הרמב"ם דס"ל כדעת ר"ת דא"כ הול"ל "או שיגע באדם או בכלים שנגעו במת" ומדכתב "או שיגע באדם או בכלים שנטמאו באותן הטומאות שהנזיר מגלח עליהם" משמשע דאירי שנגע בדברים שפרשו מן המת

⁴⁸ שם הי"א ערוך השולחן העתיד שם סי' לו סעי' כב

⁴⁹ שהרי אינו יכול לטמא את המקדש אלא שהתורה הקפידה שלא יבוא אל תוך המקדש בטומאה ובנוגע מאחוריה הרי לא בא אל תוך המקדש (אבהא"ז אבל פ"ג ה"ז ד"ה והנה בשבועות)

⁵⁰ שם הלכה יד

⁵¹ מטומאות שהנזיר מגלח עליהם עיי"ן בהשגת הראב"ד שם ובכס"מ שם ובערוה"ש העתיד שם סעי' טו ובתו"ט פרה פ"א מ"ד

⁵² רמב"ם פסולי המוקדשין פ"ח ה"ג וסנהדרין פ"ט ה"א

⁵³ ועל איזה טומאה חייב על ביאת מקדש עיי"ן פ"ג מביאת המקדש הל' י"ג – י"ד

⁵⁴ והנה באוכל קודש טמא, חוץ מה שחייב על טומאת הגוף חייב ג"כ מלקות על טומאת בשר, ואם התרו בו משום שניהם חייב שני פעמים מלקות, או שגג בזה והזיד בזה, בין נטמא הגוף קודם או נטמא הבשר קודם דהוי כולל ומוסיף, עיי"ן בחולין ק"א ע"א וזבחים ק"ח ע"א. (מנחת חינוך מצוה קסז אות ג)

⁵⁵ ואינו חייב אשם תלוי על לא הודע, דכל דאינו חייב חטאת קבועה על שוגג רק עולה ויורד אינו חייב אשם תלוי על לא הודע, עיי"ן ש"ס [כריתות ב' ע"א] ור"מ פ"א משגגות הל' ה':

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

ל'ה' וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיָּהּ, וְהוּא הָדִין לְשֹׂאֵר קִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, וְהֵיכָן הַזֶּהִיר
עַל עוֹן זֶה בִּיּוֹלְדֵת שֶׁהָרִי נֹאמֵר בָּהּ (שֵׁם יב פסוק ד) בְּכָל קִדְשׁ לֹא תִגַּע בְּכָל
קִדְשׁ לֹא תִגַּע.

מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוּ שֶׁזוֹ אֲזַהֲרָה לְטַמֵּא שְׁלֹא יֵאָכַל קִדְשׁ קוֹדֵם שִׁטְבוֹל, וְהֵאֱכֹל קִדְשׁ
אַחֵר שֶׁטְבַל קוֹדֵם שִׁיעָרִיב שֶׁמֶשׁוּ קוֹדֵם וְכֵן מִי שֶׁצָּרִיךְ לְהִבְיֵא קֶרֶבֶן לְטוֹמְאָתוֹ וְאֵכָל
קוֹדֵם שִׁיבִיא כִּפְרָתוֹ לֹקָה, וְאֵינּוּ חַיִּיב כֶּרֶת שֶׁנֶּאֱמַר וְטָמְאָתוֹ עָלָיו עַד שֶׁתִּהְיֶה כָּל טוֹמְאָתוֹ
עָלָיו⁵⁶. וּמִמִּילָא כִּיּוֹן שֶׁאֵינָם חַיִּיבִים כֶּרֶת בְּמִזִּיד פְּטוּרִים בְּשׁוּגָג מִקֶּרֶבֶן⁵⁷. וִי"א⁵⁸ שֶׁחַיִּיבִים
כֶּרֶת בְּמִזִּיד וְקֶרֶבֶן בְּשׁוּגָג.

ח. מֵאִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אַהֲרֹן וְהוּא צָרוּעַ אֹזֵב אִי זֶהוּ דָּבָר שֶׁהוּא שׁוֹה בִּזְרָעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן הוּא אֹמֵר זֶה תְּרוּמָה

כֹּהֵן טָמֵא⁵⁹ בֵּין שְׁטוּמָאָה יוֹצֵאת מִגּוּפוֹ וּבֵין טוֹמְאָת מִגַּע, בֵּין בְּטוּמְאָה חֲמוּרָה
שְׁטָמָא ז' יָמִים וּבֵין בְּטוּמְאָה קְלָה שְׁטָמָא יוֹם אֶחָד, אִסּוּר לֵאכּוֹל תְּרוּמָה⁶⁰
בֵּין טָמֵא בֵּין טָהוֹרָה⁶¹. שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כָּב פסוק ד) אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אַהֲרֹן
וְהוּא צָרוּעַ אֹזֵב בְּקִדְשֵׁים לֹא יֵאָכַל עַד אֲשֶׁר יִטָּהֵר, אִי זֶהוּ קִדְשׁ שֶׁאֲכָלִין
אוֹתוֹ כָּל זֶרַע אַהֲרֹן זִכְרִים וְנִקְבּוֹת, הוּא אֹמֵר זֶה תְּרוּמָה⁶².

וְכֵן תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר⁶³ וְחֵלֶה וּבִיכּוּרִים אִסּוּרִים לֵאכּוֹל בְּטוּמְאָה, שְׁכּוֹלֵם נִקְרָאִים
תְּרוּמָה.

אַשֶׁת כֹּהֵן⁶⁴ וְעַבֵּד כֹּהֵן שֶׁנִּטְמָאוּ, אֵפֶה הֵם בְּכָלֵל אִיסּוּר זֶה דֹּאכִילַת תְּרוּמָה.

⁵⁶ וְאֵפֶה דִּבְפ"ג מִבִּיאת הַמִּקְדָּשׁ הִי"ד פּוֹסֵק הִר"מ דִּבְבִּיאת מִקְדָּשׁ חַיִּיב טְבֹּל יוֹם כֶּרֶת רַק מִחוּסֵר כִּיפּוּרִים פְּטוּר
[שֵׁם ה"ט], מ"מ גְּבִי אֲכִילַת קוֹדֶשׁ סוֹבֵר הִר"מ דְּגִזִּירַת הַכְּתוּב הִיא דֹּאף טְבֹּל יוֹם פְּטוּר. (מִנְחַת חִינּוּךְ שֵׁם אוֹת
(ב)

⁵⁷ רַמְב"ם שֵׁם הִי"ד

⁵⁸ הַשְּׁנֵת הֶרֶאב"ד שֵׁם

⁵⁹ רַמְב"ם פ"ז מֵהֵל' תְּרוּמוֹת ה"א

⁶⁰ דֶּרֶךְ אֱמוּנָה שֵׁם בִּשְׁם עֶרוּח"ש.

⁶¹ וְאֶפִּילוּ אִם לֹא הוֹכֵשֶׁר הַדָּבָר לִקְבֹּל טוּמְאָה אִסּוּר, עֵינֵין תּוֹס' יְבֻמוֹת עֵג ע"ב ד"ה טוּמְאָת.

⁶² וְאֵע"ג שְׁחֹזָה וְשׁוֹק ג"כ נֹאכָל לְנִשּׁוֹת וּבְנֹת הַכֹּהֲנִים, מ"מ בַּת כֹּהֵן שֶׁהִתְחַתְּנָה עִם זָר וְנִתְאַלְמְנָה בְּלֹא וָלֵד אֵינָה
חוֹזֶרֶת לַחֲזָה וְשׁוֹק וְא"כ אֵינּוּ נוֹהֵג בְּכָל זֶרַע אַהֲרֹן אֲבָל חוֹזֶרֶת הִיא לְתְּרוּמָה.

⁶³ מִנְחַת חִינּוּךְ מִצְוָה רַעַם אוֹת א

⁶⁴ רַש"י כְּתוּבֹת נז ע"א ד"ה נֹתֵנִין וְתוֹס' שֵׁם כּו ע"א ד"ה מִבֵּית

תְּרוּמוֹת וְהַנְצָחוֹת | בִּנְיָן הַדּוֹאֵר | ח"ן 22887389 | וּבִטְל' 0548027748

לְהַצְטֵרֶפּוֹת לְהִלְכּוֹת הַדָּף הַיּוֹמִי לְהִלְכָה לְמַעֲשֵׂה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

כל טמא האוכל⁶⁵ תרומה טהורה, וגם לא נטמאה ע"י מגעו כגון שלא הוכשרה לקבלת טומאה ע"י ביאת מים עליה⁶⁶, חייב מיתה בידי שמים ולוקה. שנאמר (שם פסוק ט) וְשִׁמְרוּ אֶת מִשְׁמְרֹתַי וְלֹא יִשְׁאוּ עָלָיו חֵטָא וּמָתוּ בּוֹ וְגו'.

י"א⁶⁷ דטבול יום כגון בעל קרי⁶⁸ הרי הוא כטמא ולוקה משום לאו זה. וי"א שאינו כטמא ואסור רק משום עשה⁶⁹ ולוקה מכת מרדות.

וטמא⁷⁰ שאכל תרומה טמאה⁷¹ אע"פ שהוא בלאו אינו לוקה⁷² ואינו חייב מיתה בידי שמים שהרי אינה קדש⁷³. וי"א⁷⁴ שזה דוקא אם נטמאה התרומה תחילה ואח"כ הכהן האוכל⁷⁵, אבל אם נטמא הכהן ואח"כ נטמאה התרומה⁷⁶, חייב מיתה בידי שמים ומלקות. וי"א⁷⁷, שמלקות חייב בכל ענין.

⁶⁵ ודינו ככל איסורי אכילה דבעינן כזית בכדי אכילת פרס וכדרך אכילתו וכיו"ב.

⁶⁶ או כגון שתחב לו חבירו לבית הבליעה וכמ"ש תוס' שם ד"ה פרט לזו ותוס' חולין קא ע"א ד"ה בשנטמא, וכן שייך בעיסה שלא הוכשרה שנילושה במי פירות. ועיין מנ"ח מצוה רעט אות ג שכתב "ומשכחת לה עוד דאכל רק כזית, דחייב על אכילת הכזית ככל איסורין שבתורה, והתרומה לא נטמאה דפחות מכביצה אוכלין אין מקבלין טומאה, וכזית הוא חצי ביצה או שליש כידוע. אך לדעת הרמב"ם פ"ד מטומאת אוכלין ה"א ודעימיה דאוכלין מקבלין טומאה בכל שהוא צריך לומר התירושים הנ"ל".

⁶⁷ ראש יוסף לבעל הפמ"ג ברכות ב ע"א ד"ה ויש לי לחקור

⁶⁸ אע"ג שבתוס' סנהדרין פג ע"ב ד"ה ויליף חילול לא ברירא ליה, בסמ"ג ל"ת שה – שו כתב להדיא דהוה בכלל טמא וז"ל "מכאן דקדק רבינו חיים כהן אבי אמי, דטבול יום שאכל תרומה במיתה, ולא הוצרך לשנותו עם טמא שאכל תרומה מפני ששניהם יוצאים ממקרא אחד דהכי כתיבי קראי בפרשת אמור ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים וגו' ומתו בו כי יחללוהו".

⁶⁹ דואחר יאכל מן הקדשים.

⁷⁰ שם ברמב"ם

⁷¹ ועיין משנה למלך שם שנסתפק באופן שהתרומה טמאה מדרבנן, אי האוכל טמא בטומאת הגוף חייב עליה כיון דמדאורייתא טהורה היא, או דילמא כיון דטמאה מדרבנן הוי לה מחוללת.

⁷² ואם נטמאה בטומאה דרבנן צ"ע אם חייב מיתה ומלקות, וכן אם אסורה משום איסור אחר כגון שאכל תרומה טמאה מחמץ בפסח או שהיתה כלאי הכרם צ"ע אי חייב מיתה ומלקות. דרך אמונה שם ס"ק טו, ועי"ש בציון ההלכה ס"ק כד כה.

⁷³ דכתיב ומתו בו כי יחללוהו (ויקרא כ"ב ט') פרט לזו שמחוללת ועומדת. (סנהדרין שם ע"א).

⁷⁴ תוס' סנהדרין פג ע"ב ד"ה פרט לזו וחולין קא ע"א ד"ה בנטמא הגוף

⁷⁵ דאין איסור חל על איסור וכדאיתא בסוגיא שם.

⁷⁶ שאז איסור מיתה קדים איסור חל על איסור, והרמב"ם פליג על זה דס"ל דהכא הוא גזירת הכתוב דאין מלקות ומיתה ביד"ש כלל בתרומה טמאה. שער המלך פ"ז ה"ח מאיסורי ביאה ד"ה גרסינ' בפ' כל הבשר וד"ה אלא שמדברי.

⁷⁷ לחם משנה פ"ט מסנהדרין ה"ב דרק מיתה בידי שמים ילפינן מקרא הנ"ל ומתו בו כי יחללוהו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

תרומה בזמן⁷⁸ הזה בא"י, אע"ג שלדעת רוב הפוסקים היא מדבריהם אף בדברים שהם מדרבנן אפילו בזמן הבית כגון ירקות, לכולי עלמא דינה כתרומה דאורייתא ואסור לאכלה בטומאה בין בטומאת גופו ובין בטומאת התרומה.

ט. טמא שנגע בקדש ... אינו לוקה

אסור לטמא⁷⁹ את הקדשים או לסבב להם טומאה שהרי פוסלן, והמטמא את הקדשים אינו לוקה⁸⁰.

אדם טהור⁸¹ שאכל כזית מקדשים שנטמאו לוקה⁸², שנאמר (ויקרא ז פסוק יט) וְהַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל וְאֵע"פ שכתוב זה נאמר בקרבן מלואים, הוא הדין לשאר הקרבנות ואפילו האוכל כזית מלבנות המנחה שנטמאת אחר שנתקדשה בכלי לוקה. שגם היא חלק מחלקי הקרבן.

⁷⁸ מנחת חינוך שם אות טז בפרי הארץ ג' חיו"ד סי' ד' העלה דבר חדש בדעת הרמב"ם פ"ו מבית הבחירה הי"ד – ט"ז דירושלים כיון שקדושתה לא בטלה נוהגים בה תרומה ושביעית מה"ת גם בזה"ז. אמנם לענ"ד נראה דכל זה שייך לומר רק דלעת הרשב"א וסו"ת דסברי דמה שאינם נוהגים בזה"ז מדאורייתא הוא מפני שקדושת הארץ בטלה, משא"כ לדין דק"ל כמ"ד שקדשה גם לעתיד לבוא, א"כ לא מבעיא לענין שביעית דטעמא דפטור מדאורייתא הוא משום דבעינן כל יושביה עליה, ודאי שאף בירושלים אין נוהג מה"ת כיון שאין זה שייך כלל לעצם קדושת הקרקע אלא תלוי רק במספר יושביה, אלא אף לענין תרומה דאפשר לומר דכיון שתלוי רק בביאת כולכם לכן נשארה שפיר ירושלים בקדושתה הראשונה של יהושע שהיתה ע"י ביאת כולם, מ"מ מסתבר דקדושת הארץ וקדושת ירושלים שקדושתה מחמת השכינה תרי מיני קדושות ניהו ולא שייכי כלל אהדדי, ובפרט שמעולם לא שמענו שאין תורמים מפירות שגדלו בירושלים על פירות שגדלו חוצה לה, ואע"פ שאין זורעים בירושלים, משכחת לה דנזרע ע"י עכו"ם ונגמרה מלאכתן ע"י ישראל [או בעצין נקוב דאפשר שמותר לזרוע גם בירושלים]. (שו"ת מנחת שלמה חלק א' סימן נא ד"ה א ירושלים).

⁷⁹ רמב"ם פסולי המוקדשין פ"ח הי"ב
⁸⁰ והוא פלוגתא בזבחים ל"ג ע"ב, ר' יוחנן סובר דאינו לוקה וריש לקיש סבר דלוקה, ורבי יוחנן וריש לקיש הלכה כרבי יוחנן. ועיין לחם משנה פ"ט מסנהדרין ה"א הקשה על הר"מ שפוסק כאן הי"ג כריש לקיש דאזהרת האוכל קדשים בטומאת הגוף הוא מפסוק [ויקרא י"ב, ד'] בכל קודש לא תגע, ובגמ' פרק אלו הן הלוקין (דף י"ד ב) וכן בזבחים פרק כל הפסולין (דף ל"ד) מוכח דהא בהא תליא דריש לקיש שסובר דהאזהרה לטמא שאכל קדשים מבכל קדש לא תגע סובר דלוקה משום דקרא איירי בכל קדשים ומדאפקיה בלשון נגיעה אזהרה לנגיעה דקדשים ומדאיתקש למקדש הוי אזהרה לאכילה ומש"ה לקי משום בכל קדש לא תגע אבל לר' יוחנן דלא מפיק לאזהרה לטמא שאכל קדשים מהכא אלא מוקי ליה לתרומה לא לקי במטמא קדשים משום דקרא דבכל קדש לא איירי בשאר קדשים וא"כ איך כתב הר"מ כאן הי"ב דאין לוקין, כדעת ר' יוחנן שם מבואר דתלוי זה בזה, ועי"ש מה שתירץ

⁸¹ שם וחינוך מצוה קמה
⁸² ועיין במנחת חינוך שם אות ב שהאריך לבאר אמאי אינו לוקה משום הלאו הנאמר במעשר שני על אכילתו בטומאה וכ"ש לקדשים שיהיה חייב ואע"ג שאין מזהירין מן הדין הכא מזהירין מן הדין עי"ש הטעם ועי"ש האריך ביישוב דבר זה וכן בביאור הטעם שאינו לוקה משום לא תאכל כל תועבה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

אחד קדשים שנשטמא לפני כפרה או לאחר כפרה, בין שנשטמא באב הטומאה או בולד הטומאה של דברי תורה, אבל אם נשטמא בטומאות⁸³ של דבריהם אינו לוקה על אכילתו, אבל מכין אותו מכת מרדות.

ואינו לוקה אלא האוכל אחר זריקת דמים, אבל אם אכל קודם זריקה אינו לוקה משום אוכל קודש טמא אבל מכין אותו מכת מרדות.

י. טמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דמים ... אינו לוקה

חיובו של טמא⁸⁴ שאכל את הקודש שהתבאר לעיל אינו חייב כרת על קדש שיש לו מתירין, עד שיאכל ממנו אחר שקרבו מתירין, ויותר לאכילת טהורים⁸⁵, כגון גבי קרבנות בעלי חיים שמתירין הוא זריקת הדם⁸⁶, ומנחות הקומץ והלבונה מתירין השירים לכהנים, ושני כבשי עצרת מתירין שתי הלחם לכהנים, וכן שני בזיכי לבונה מתירין לחם הפנים לכהנים.

אבל אם אכל את הבשר קודם זריקת הדם, או המנחה קודם שיקריב הקומץ והלבונה וכיו"ב, אינו לוקה משום טמא שאכל את הקדש, זה הכלל כל שיש לו מתירין אין חייבין עליו משום טמא עד שיקרבו מתירין כהלכתו, וכל שאין לו מתירין כיון שקדש בכלי חייבין עליו משום טומאה.

וכיון שהיתה לו שעת הבשר לאכילה לטהורים אפילו אם אח"כ נאסר באכילה כגון שיצא הבשר חוץ לעזרה או שנשטמא הבשר או שעבר זמנו שנעשה נותר חייב עליו אם אכלו בטומאת הגוף אף משום לאו זה,

אבל אם לא היתה⁸⁷ לו שעת היתר לאכילה לטהורים כלל, וכגון שפיגל במחשבת חוץ לזמנו או פסל במחשבת חוץ למקומו, שנאסר הבשר עוד קודם שקרבו מתירין אינו חייב האוכלו בטומאת הגוף משום לאו זה.

⁸³ ועיי' מנחת חינוך שם אות ד שחקר על איזה טומאה לוקה אם דוקא על ראשון ושני או גם על שלישי ורביעי ואבמ"ל

⁸⁴ רמב"ם שם הט"ז וה"ז

⁸⁵ ליקומי הלכות מעילה ז ע"א בדפו"י תורת הקדשים אות יח

⁸⁶ והחינוך מצוה קסז כתב, עד שיקרבו מתירין היינו האימורין, והוא בודאי טעות המעתיק, כי תלוי בזריקת הדם, כמבואר בזבחים ל"ד ע"א וברמב"ם כאן (מנחת חינוך שם אות ד)

⁸⁷ ליקומי הלכות מעילה י ז ע"א בדפו"י בתורת הקדשים אות יח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

וכן אם יצא הבשר כולו קודם זריקה חוץ לעזרה שאע"ג שע"י הזריקה הקרבן הורצה מ"מ אינו מכשירו לאכילת טהורים אבל אם יצא רק מקצתו אע"ג שיצא קודם זריקה חייב עליו אחר שיזרם אם אוכלו בטומאת הגוף.

בין אם נטמא⁸⁸ הבשר קודם שיטמא גופו ובין אם נטמא גופו קודם שיטמא הבשר הואיל וקרבו המתירין ואחר כך אכל חייב כרת, וכן אם אכל מבשר חטאות הנשרפות והוא טמא אחר שנזרק דמם הרי זה חייב כרת.

אע"ג⁸⁹ שדברים שאין להם מתירין כגון בשר חטאות הנשרפות ומנחות הנשרפות⁹⁰ אין חייבין עליהן משום פגול, חייבין עליהם משום טמא אחר שיקדשו בכלי שהוא מכשירין לאכילה האמורה בהם⁹¹, וכן המתירין עצמן כגון הקומץ והיין אע"פ שאין חייבין עליהם משום פגול חייבין עליהן משום וטמא, חוץ מן הדם שאין חייבין עליו משום טומאת הגוף לעולם אלא משום דבר אחד בלבד.

טמא שאכל⁹² אימורין בין של קדשי קדשים ובין של קדשים קלים אע"ג שאינם עומדים לאכילה, חייב כרת כיון שניתר לאכילת גבוה.

אכל פסח⁹³ שלא נצלה, ולחמי תודה שלא הורמה חלתן, הרי זה חייב כרת⁹⁴ משום טומאת הגוף, אע"פ שאינן ראויין למה שהן שהרי אינם ראויים עדיין לאכילה אף לטהורים⁹⁵.

⁸⁸ שם וליקומי הלכות זבחים קו ע"א [סה ע"ב בדפו"י] בתורת הקדשים אות א

⁸⁹ רמב"ם שם הי"ז וה"ח

⁹⁰ כגון מנחת כהנים וכהן משיח ונסכים (רש"י זבחים מה ע"ב ד"ה יש לו מתירים)

⁹¹ רש"י זבחים שם

⁹² שם הי"ח ליקומי הלכות מעילה י [ד ע"ב דפו"י] עין משפט אות ת

⁹³ שם הי"ט

⁹⁴ בספ"ג דזבחים (דף ל"ז:) אמר רב חסדא מרגלא בפומיה דרב דימא בר חיננא בשר פסח שלא הוצלה ולחמי תודה שלא הורמה חייבין עליהם משום טומאה אמר רבא תדע דתניא אשר לה' לרבות אימורי קדשים קלים לטומאה אלמא אע"ג דלאו בני אכילה נינהו חייבין עליהם משום טומאה ה"נ אע"ג דלאו בני אכילה נינהו חייבין עליהם משום טומאה ולא היא התם אימורי קדשים קלים חזו לגבוה לאפוקי בשר פסח שלא הוצלה ולחמי תודה שלא הורמה דלא חזו לא לגבוה ולא להדיוט, לישנא אחרינא אימורים לא חזו ולא היא הנך חזו למילתייהו הני לא חזו כלל, דמשמע לכאורה דכיון דאסיקנא ולא היא אידחייתא לה מהלכתא ויש לתמוה על רבינו שפסקה. וצ"ל שרבינו סובר דלא אמרינן ולא היא אלא לדחויי ראייה דבעא רבא לאתווי מאימורי קדשים קלים אבל עיקר דינא דאמר רב חסדא דמרגלא בפומיה דרב דינא בר חיננא לא אידחי (כסף משנה שם)

⁹⁵ דהיינו אע"ג שאינו חייב כרת על קדש שיש לו מתירים עד שיאכל ממנו אחר שקרבו מתיריו ולפ"ז הוה ס"ד דה"ה לפסח שלא נצלה ולחמי תודה שלא הורמה חלתן מאחר שאינם ראויין כמות שהן הם דומים לאוכל קדש קודם שיקרבו מתיריו ולא ליחייב כרת עליהו קמ"ל: (כסף משנה שם)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

